

עין משפט
גר מצוה

ד:

ביצה פרק ראשון ביצה

מסורת הש"ס

כ"א ב"מ מ"י מ"י מה' י"ט הלכה י"ח קמ"ג
 לאין סה ט"ש ט"ש ח"ח
 כ"א ב"מ מ"י מ"י מה' מ"ח
 ח"ח הל' י"ח ס"ה
 וספ"ו הלכה י"ח סמ"ג
 לאין קמ"ג ט"ש י"ח ס"ה
 ג"ט ספ"ו ה':
 כ"א ב"מ מ"י מ"י מה' ספ"ו
 הלכה י"ח ט"ש ט"ש
 ספ"ו ו':
 כ"א ב"מ מ"י מ"י מה' י"ט
 י"ט הלכה י"ח ט"ש
 י"ט ס"ה ספ"ו ספ"ו
 ל' ו' מ"י מ"י מ"י מה' ספ"ו
 י"ט הלכה י"ח ס"ה
 לאין סה ט"ש י"ח ס"ה
 ספ"ו ספ"ו ה':
 ל"א ו' מ"י מ"י מ"י מה' ספ"ו
 קמ"ג ספ"ו ספ"ו הלכה
 ספ"ו ה':
 ל"ב ח"ח מ"י מ"י מה' ספ"ו
 וספ"ו ספ"ו י"ט
 הלכה ס"ה
 ל"ג ו' מ"י מ"י מ"י מה' ספ"ו
 י"ט הלכה י"ח ס"ה
 לאין סה ט"ש ט"ש
 וספ"ו ספ"ו ספ"ו ספ"ו
 ל' ו' מ"י מ"י מ"י מה' ספ"ו
 קמ"ג ספ"ו ספ"ו הלכה
 ספ"ו ה':

ותנן אין מבטלין איסור בבתחילה. ואע"ג דמדאורייתא חד בתרי
 בטיל היינו היכא דמיערב ממילא אכל למעריכוהו זידים
 לנבטלי אסור דכ"י תנן במס' תרומות (פ"ה מ"ט) סאה של תרומה
 שנפלה לתוך תשעים ותשעה של חולין וזמרה ונפלה לתוך סאה
 של חולין וכ"כ עליהן בשוגג מותר
 נמזיד אסור דלחין מבטלין איסור
 לכתחילה אסור ומשני הני מילי בדאורייתא
 אכל בדרכנן מבטלין ומש"ה הפילה
 אסור דלחין מבטלין איסור לכתחילה
 אכל הכא לא אחרנין הכי דשפיר
 מבטלין לכתחילה ואם תאמר לעיל (ג.)
 אכל דבכר שעיקרו מדאורייתא דרנן יוסף
 עליו ויבטל וי"ל דהא דלמך דכרכנן
 מבטלין * היינו דבכר שעיקרו מדרבנן
 כגון מוקצה דעיקרו אינו אלא מדרבנן
 אכל דבכר שעיקרו מדאורייתא כגון
 תרומה דליכא שום דבר דאורייתא
 כגון דגן מירוש ויהרר אפילו במקום
 שאינו אלא מדרבנן כגון בשאר פירות
 אין מבטלין וכן משמע פ"י גיד הנשה
 (חולין כ"ה) גבי ההיא פלגא דזיתא
 דתרכא דנפל דנקולא סבר מר בר
 רב אשי לשעריהו בתלמין פלגי
 דזיתא ח"ל אכזה אל מזולג נשיעורי
 כ"ו ואלן מבטלין ואמאי לא הוסיף
 עליהן עד [ל]ששים כדי לנטל אומס
 אלא שזע מניה כיון דעיקר איסורו
 דאורייתא כגון היכא דליכא כו"ח
 ש"כ נמי דליכא כו"ח וליכא אלא
 איסור דרבנן אין מבטלין:
 ונתקלקלו

איכו השתא אשתלאי ואמרי לך רב רבי
 יוחנן הלכה כר' יוחנן הא אמר רבא * הלכתא
 כותיה דרב בהני תלת בין לקולא בין לחומרא
 אמר ר' יוחנן * עציס שנשרו מן הדקל בשבת
 אסור לחסין ביום טוב ואל תשיבו ביצה
 מ"ט ביצה משום דביומא נמי חזיא לגומעה
 ולא קא שרי לה עד למחר מידע ידע דבת
 יומא אסורה עציס דלא חזו ליומיהו אי שרי
 להו למחר אתי למימר ביומיהו נמי שרי
 ואתמול משום שבת הוא דלא חזו להסקה
 * אמר רב מתנה * עציס שנשרו מן הדקל
 לתוך התנור כיו"ט מרבב עליהם עציס מוכנים
 ומסין והא קא מהפך באיסורא כיון דרובא
 דהיתרא נינהו כ"י קא מהפך בהיתרא קא
 מהפך והא קא מבטל איסורא לכתחלה יהני
 ותנן * אין מבטלין איסור לכתחלה יהני
 מילי בדאורייתא אבל בדרבנן מבטלין ולרב
 אשי דאמר כל דבר שיש לו מתירין אפילו
 בדרבנן לא בטיל מאי איכא למימר * הני
 מילי היכא דיתיה איסורא בעיניה הכא
 מקלא קלי איסורא אתמר שני ימים טובים
 של גלויות רב אמר * גולדה בזה מותרת בזה
 ורב אסי אמר גולדה בזה אסורה בזה לימא
 קא סבר רב אסי קדושה אחת היא והא * רב אסי
 מבריל מיומא טבא לחבריה
 רב אסי ספוקי מספקא ליה ועביד הכא לחומרא
 והכא לחומרא אמר ר' זורא
 כותיה דרב אסי מסתברא דהאידין אקא עבדין
 תרי יומי אמר אביי כותיה דרב מסתברא * דתנן
 'בראשונה היו משיאין משוואות
 משקלקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין
 ויצאין ואילו בעלן כותים עבדין חד
 יומא והיכא דכמו שלוחין עבדין חד יומא
 והשתא דידעין בקביעא דירחא ומאי
 טעמא עבדין תרי יומי משום דשלוהו
 והם * יהודרו במנהג אבותיהם כידים
 ומנין דגורו המלכות גזרה ואתי לאקלקולי
 אתמר שני ימים טובים של ר"ה רב
 ושמואל דאמרי תרוייהו * גולדה בזה
 אסורה בזה דתנן * בראשונה היו
 מקבלין עדות החדש כל היום * (בבלי)
 פעם אחת נשתרו העדים לבא
 ונתקלקלו

אם הוריתי לך אתמול בשכרתי: **אשלאי**. שכתתי
 וסוגמתי וייתי מורה בו הימר משום דקיימא לן
 בשאר דוכתי רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן עכשיו
 אמר רבא. לקמן (דף ה:):
 איכו השתא אשתלאי ואמרי לך רב רבי
 יוחנן הלכה כר' יוחנן הא אמר רבא * הלכתא
 כותיה דרב בהני תלת בין לקולא בין לחומרא
 אמר ר' יוחנן * עציס שנשרו מן הדקל בשבת
 אסור לחסין ביום טוב ואל תשיבו ביצה
 מ"ט ביצה משום דביומא נמי חזיא לגומעה
 ולא קא שרי לה עד למחר מידע ידע דבת
 יומא אסורה עציס דלא חזו ליומיהו אי שרי
 להו למחר אתי למימר ביומיהו נמי שרי
 ואתמול משום שבת הוא דלא חזו להסקה
 * אמר רב מתנה * עציס שנשרו מן הדקל
 לתוך התנור כיו"ט מרבב עליהם עציס מוכנים
 ומסין והא קא מהפך באיסורא כיון דרובא
 דהיתרא נינהו כ"י קא מהפך בהיתרא קא
 מהפך והא קא מבטל איסורא לכתחלה יהני
 ותנן * אין מבטלין איסור לכתחלה יהני
 מילי בדאורייתא אבל בדרבנן מבטלין ולרב
 אשי דאמר כל דבר שיש לו מתירין אפילו
 בדרבנן לא בטיל מאי איכא למימר * הני
 מילי היכא דיתיה איסורא בעיניה הכא
 מקלא קלי איסורא אתמר שני ימים טובים
 של גלויות רב אמר * גולדה בזה מותרת בזה
 ורב אסי אמר גולדה בזה אסורה בזה לימא
 קא סבר רב אסי קדושה אחת היא והא * רב אסי
 מבריל מיומא טבא לחבריה
 רב אסי ספוקי מספקא ליה ועביד הכא לחומרא
 והכא לחומרא אמר ר' זורא
 כותיה דרב אסי מסתברא דהאידין אקא עבדין
 תרי יומי אמר אביי כותיה דרב מסתברא * דתנן
 'בראשונה היו משיאין משוואות
 משקלקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין
 ויצאין ואילו בעלן כותים עבדין חד
 יומא והיכא דכמו שלוחין עבדין חד יומא
 והשתא דידעין בקביעא דירחא ומאי
 טעמא עבדין תרי יומי משום דשלוהו
 והם * יהודרו במנהג אבותיהם כידים
 ומנין דגורו המלכות גזרה ואתי לאקלקולי
 אתמר שני ימים טובים של ר"ה רב
 ושמואל דאמרי תרוייהו * גולדה בזה
 אסורה בזה דתנן * בראשונה היו
 מקבלין עדות החדש כל היום * (בבלי)
 פעם אחת נשתרו העדים לבא
 ונתקלקלו

רבינו חננאל

אמר רבא הלכתא כותיה
 רב אסי ספוקי מספקא ליה ועביד הכא לחומרא
 והכא לחומרא אמר ר' זורא
 כותיה דרב אסי מסתברא דהאידין אקא עבדין
 תרי יומי אמר אביי כותיה דרב מסתברא * דתנן
 'בראשונה היו משיאין משוואות
 משקלקלו הכותים התקינו שיהו שלוחין
 ויצאין ואילו בעלן כותים עבדין חד
 יומא והיכא דכמו שלוחין עבדין חד יומא
 והשתא דידעין בקביעא דירחא ומאי
 טעמא עבדין תרי יומי משום דשלוהו
 והם * יהודרו במנהג אבותיהם כידים
 ומנין דגורו המלכות גזרה ואתי לאקלקולי
 אתמר שני ימים טובים של ר"ה רב
 ושמואל דאמרי תרוייהו * גולדה בזה
 אסורה בזה דתנן * בראשונה היו
 מקבלין עדות החדש כל היום * (בבלי)
 פעם אחת נשתרו העדים לבא
 ונתקלקלו

רבינו חננאל

לכתחלה (בבלי ט"ו) הני
 מילי בדאורייתא אבל
 הא בדרבנן אסור
 אפילו לכתחילה שרי
 ואפילו לרב אשי דאמר
 כל דבר שיש לו מתירין
 כגון הני עציס דלמחר
 שרי לא בטיל הני
 מילי היכא דיתיה בעיניה
 אבל הני עציס בכר
 נשרי. ולפיכך בטלי
 ושרי למיפא ל' בתנור.
 והאי דאמר רב ושמואל
 בשני ימים טובים של
 ר"ה גולדה בזה אסורה
 בזה. דתנן בראשונה
 היו מקבלין עדות כל
 היום מוקדמי ספא אם
 באו מן התנור והלפילה
 נהגים אותו היום קדש
 ולמחר קדש דקדושה
 אחת היא. פירוש. שבין
 שבתות הוועד שמיים
 היו עושין ר"ה ב' ימים
 טובים. לפיכך החמירו בהן
 ועשאו קדושה אחת.
 א' חני מנין דלנטל איסור
 לכתחילה אפילו מחול ספ"ה
 וי"ט.
 ב' ומסתעף דלי לא בטיל איסור
 לפיכך ח"ח מ"י מ"י מה' ספ"ו
 ס"י ע"ב ר"ה ח"ח י"ט.